

Snacka om brott – en podd från Brå

Ungdomsrån: Kasper rånades som 16-åring (december 2021)

Medverkande: Kasper, gymnasieungdom; Ing-Mari Larsson, socionom och barnrättsombud vid Stödcentrum för unga brottsutsatta i Eskilstuna kommun.

Programledare: Maria von Bredow, utredare Brottsförebyggande rådet.

Inledande och avslutande speakerröst: Karin Eller, Umami Produktion.

INLEDANDE CITAT, KASPER:

Det var ju det som var just det lite komiska i det hela, att pappa och mamma hade sagt “var försiktig, händer det någonting ge dem bara sakerna, materiella saker går att ersätta men ett liv är ovärderligt” och sådana saker. Men jag satt själv där och var lite småkaxig liksom, “Nej, nej men det är lugnt”, och så händer det ändå. Jag blev av med 500 kronor i kontanter som jag fick ta ut från bankomaten och så blev jag av med telefonen och AirPods.

INLEDANDE SPEAKER:

Det här är ett av tre poddavsnitt i en serie om ungdomsrån från Brottsförebyggande rådet. Hör Kasper berätta om när han rånades av en annan ung person, vad det har satt för spår och vilken hjälp han har fått för att komma vidare.

MARIA: Välkomna ...

KASPER: Tack!

MARIA: ... till den här podden! Kasper, 17 år, gymnasiestudent, du är så välkommen, och Ing-Mari Larsson ...

ING-MARI: Tackar tackar.

MARIA: ... du är socionom och barnrättsombud vid Stödcentrum för unga brottsutsatta i Eskilstuna kommun.

ING-MARI: Stämmer bra det.

MARIA: Ja, härligt, tjugo års erfarenhet från jobbet.

ING-MARI: Ja.

MARIA: Ja, viktigt i de här sammanhangen. Maria von Bredow heter jag, utredare i Brottsförebyggande rådet. Och vi ska ju samtala lite om ungdomsrån, med fokus på brottsutsatta idag. Så jag tänker att, Kasper, du är ju här för att du har ju varit utsatt för rån.

KASPER: Mm.

MARIA: Nu är det ju ett år sedan ungefär som det hände.

KASPER: Precis.

MARIA: Jag tänker, du kan få börja berätta lite vad som hände.

KASPER: Ja, jag var ute med några kompisar, lite senare på kvällen. Vi var där i centrum, hade gått runt, köpt någonting på Coop, och så satte vi oss ner och gjorde det vi alltid har brukat göra, liksom sätta oss ner, snacka, lyssna på musik och bara vara helt enkelt. Och så satte vi oss några meter ifrån centrum då, men ändå väldigt öppet. Så det var inte på någon sluten gata eller så. Sedan kommer det fram två killar och börjar sjunga med till musiken vi har på. Och vi tänkte ju direkt bara "det här verkar vara några sköna killar", liksom. Sedan kommer de tillbaka några minuter senare, och då har de någonstans dragit på sig någon mask, och drar fram ett vapen. Vi vet ju inte om det är ett äkta vapen eller en replika, men vi tar det ju som ett äkta vapen.

MARIA: En pistol, alltså.

KASPER: Exakt. Och då ber han som håller i vapnet oss att ta fram våra värdesaker. Och så har han med sig en annan kille som är lite kortare, som ser till att vi gör det han med vapnet säger åt oss att göra. Så vi ger ju fram våra värdesaker, och lyssnar på hans direktiv att vi ska upp med händerna där han kan se dem, och att vi inte ska hitta på någonting eller göra något dumt, för att då kommer vi bli skjutna. Sedan ville han att... han frågar om vi har några pengar på oss, och då svarar jag att jag

har femhundra kronor på mitt konto. Och då ber han mig springa och ta ut dem. Så jag och den ena killen får springa iväg och ta ut pengarna, så jag får ju springa dit bort medan han väljer att vänta vid en buske. Så kommer jag tillbaka sedan med femhundra kronor i kontant, och möter upp den lilla killen, och springer tillbaka till de andra. Efter det så ger han ju oss andra direktiv så här men "sätta oss på ett visst sätt" eller "upp med händerna" eller "ner med händerna" och radar upp oss. Sedan det sista han gör är att rada upp oss mot en vägg. Och då radar han upp oss med ansiktet mot väggen och säger att vi ska vänta i tio minuter. Och efter tio minuter så kan vi gå därifrån. Och under de tio minuterna så sitter man och känner, alltså man ser... allting passera. Man ser, liksom så här och känner att... det är här det kan ta slut. Och att man sitter där nästan med tårar i ögonen, och man sitter nästan och darrar och skakar för det känns som att det är så himla överkligt.

MARIA: Hur kändes det sedan när du försökte ta dig hem då, till mamma och pappa?

KASPER: Ja men alltså man var nästan mest irriterad och arg. Alltså man var ju någonstans glad att det var över och lättad att man tog sig därifrån i ett stycke, men man var fortfarande lack och irriterad på att det hade hänt. Man kunde inte göra någonting åt det. Och man känner att... man visste ju att det hade hänt kompisar tidigare, men man var ändå irriterad och arg på att det hände just en själv och att man inte kan göra någonting åt det. Speciellt när jag vet att pappa och mamma hade varit väldigt försiktiga med det innan och sagt att "ja men försök undvika de här platserna" eller liksom att... gör det man blir bedd om i sådana tillfällen. Och det var väl kanske det som gjorde en mest arg att ja men, själv hade man stått där och bara "nej, men det kommer inte hända mig". Men att det hände och man kan inte göra någonting åt det, man kan inte rå för det.

MARIA: Nä, precis. Ni hade ju redan pratat om det, som du berättade, redan på morgonen innan, du och föräldrarna.

KASPER: Ja men precis, det var ju det. Pappa och mamma hade sagt "Var försiktig, händer det någonting, ge dem bara sakerna, materiella saker går att ersätta, ett liv är ovärderligt" och sådana saker. Men det var ju det som var just lite komiska i det hela att de hade suttit och sagt det till mig samma dag. Satt själv där och var lite småkaxig liksom att "Nej, nej men det är lugnt" och så händer det ändå, även fast man visste om att det kan hända vem som, eftersom man haft kompisar som blev det ungefär under samma period också.

MARIA: Vad blev du av med? Vilka föremål?

KASPER: Jag blev av med femhundra kronor i kontant som jag fick ta ut från bankomaten, och så blev jag av med telefonen och AirPods. Sedan tog de också ett par vantar som de frågade lite snällt om, om han kunde ta mina vantar, men det svarade jag ju liksom att "Jamen du har tagit telefon, pengar och mina AirPods - ska du verkligen fråga om mina vantar?" Och så sade han: "Åh, jag tar dem också." Jag bara "Gör det", och blev lite irriterad liksom och... orkar inte.

MARIA: Och när du kom hem då, då gjorde ni en anmälan?

KASPER: Ja, precis.

MARIA: Hur kände du, ville du göra en anmälan?

KASPER: Nej, alltså jag ville inte göra en anmäla från första början, för de sade det, de hade ju fotat våra ID:n, och hade fått ett samtal där de sade att de visste var vi bodde, och sådana saker. Och att de skulle få reda på om vi gjorde en anmälan så skulle något hända med oss eller våra syskon eller familjer. Så när jag kom hem, mamma och pappa var ju väldigt snabba med att "jamen vi måste göra en anmälan på det här", och själv satt man där nästan helt förtvivlad och bara "Nej, nej ni får inte göra en anmälan, de sade att det här kommer att hända min syrra eller min pappa eller min mamma", alltså liksom att något skulle hända oss om man gjorde en polisanmälan.

MARIA: De hotade er helt enkelt under själva rånet.

KASPER: Ja precis, och sade det att "Ja men gör ni en polisanmälan, händer någonting, alltså eran familj". Och då hade de ju frågat vart man själv gick i skolan, var ens syskon gick i skolan och sådana saker, så man trodde ju på det liksom och kände att "Nej, jag kan inte göra någonting", och inte bara för min skull då utan för alla i min omgivning.

MARIA: Mm. Mm. Såklart. Ing-Mari, den här situationen som Kasper beskriver, den känner ju du säkert igen.

ING-MARI: Ja.

MARIA: Ja, vad händer då när man har gjort den här anmälan, som brottsutsatt? Vad händer då, hur kommer man till er på stödcentrum?

ING-MARI: Först kan jag väl säga då, att det här är en berättelse och en situation som väldigt väldigt många ungdomar känner igen. Jag tror att de som lyssnar, de kan verkligen känna igen sig i det som Kasper berättar, för att det här är ju tyvärr ett väldigt vanligt brott som sker bland ungdomar idag. Och det som sker när man gör en polisanmälan, det är ju att man får en fråga: "Vill du ha stöd, eller är det okej om vi från polisen lämnar dina kontaktuppgifter? För det kan nog vara bra att få prata om det här." Och det är ju så att polis måste fråga anhöriga eller personen specifikt, man kan inte liksom... Polisen kan inte ringa stödcenter direkt och säga "Du nu har vi en ungdom här som... vi tror nog..." Utan man måste få ett okejade. Och ofta så är det väl så att barnen, eller ungdomarna, kanske säger: "Nja... " eller, lite grann som Kasper sade "Nej men jag vill ju inte prata om det här", liksom så. Men att föräldrar kanske vill det. Och bara det, att är man under arton och en anhörig eller förälder har sagt liksom "Jo men vi vill nog att stödcenter ska ta kontakt med oss", då gör ju vi det. Då får vi ett "pling" från polisen; i Eskilstuna så är det ju så att jag sitter inte i polishuset längre, men jag har ju då fortfarande passerkort och jag har min postlåda där. Så då får jag ett "pling" att "Nu har du en anmälan i ditt postfack". Då så tar jag den, och där står ju då telefonnummer och kontaktuppgifter. Det är den vanligaste gången. Och då hör jag av mig

och talar om att "Nu har jag fått veta vad som har hänt dig". Skriver jag brev så skriver jag ju direkt till ungdomen. "Nu vet jag det här, och jag har förstått att du nog skulle tycka att det var ganska okej att komma och prata med mig, så att är det okej på onsdag klockan tre? Du vet var jag sitter någonstans." Och sedan skriver jag då en vägbeskrivning.

MARIA: Hur kan ett sådant här, en sådan här samtalsserie eller en stödverksamhet se ut?

ING-MARI: Mm. Nej men just det här, lite det som Kasper beskriver, det här med överklighetskänsla, liksom att "det här händer ju inte mig". Och att tio minuter alltså, det kan ju kännas som flera dygn. Att man någonstans får en bekräftelse på att "Det här har jag faktiskt varit med om". Alltifrån att, som sagt var, den här överklighetskänslor till att "Nej men det här har inte hänt mig" eller "Oj, det här kommer att hända mig igen", "Varför jag? Varför händer det mig?" Alltså att man någonstans ändå liksom får bearbeta alla de här känslorna. För alla känslor är precis lika viktiga, du sade att du var arg, ja, det är ju självklart att man bli arg, men man måste få prata om det också. Många ungdomar känner hämnd, man vill ge tillbaka. Och det är ju inget man som ungdom berättar för sin mamma och pappa, att man vill utföra hämnd. Men får man provprata, som vi brukar säga, det är det man gör hos mig, man liksom får säga de här sakerna högt, både vad man känner, och vad man kanske skulle vilja göra, så hamnar det ändå på en nivå där man förstår att "Shit, jag har varit med om det här, men jag behöver få bearbeta det här, jag behöver få prata om det här under hela rättsprocessen, så att jag faktiskt förstår att det här har hänt."

MARIA: Ja, jag tänker att, Kasper, du har ju varit i kontakt med stödcentrum. Dock inte med Ingmarie som sitter här, för hon jobbar ju i Eskilstuna. Och du har ju varit i kontakt med stödcentrum i Stockholm.

KASPER: Mm.

MARIA: Mm. Kan inte du berätta lite om den processen, om när du var i kontakt med stödcentrum?

KASPER: Mm, nej men alltså det var ju, jag tror det var på mitt första förhör, eller mitt andra förhör, där de frågade om jag ville ha någon att prata med och liksom kunna ventilera. Och då sade jag ju direkt det att "Ja, det vill jag." För jag vet, jag har haft erfarenhet av att det är bra liksom att kunna ha någon att prata med eller någon som är där som ett stöd. Och då fick jag ju prata med en där, som hade, jag vet inte om de ringde mig eller min pappa, jag tror det var min pappa då, eftersom att jag var utan telefon då. Men så ringde de dit, frågade vilka tider jag kunde, och så fick jag ju då komma in på någon - jag kommer inte exakt ihåg datum eller tid - men fick jag komma in där och ha någon att prata med. Hon berättade lite grann om vad man gör där, och liksom såhär att, sekretessbelagt och sådana saker. Och så var man ju där och pratade, och jag kunde ju prata med henne om allting egentligen, om både brottet som hade hänt och hur man kände, men och liksom att man bara kände sig, jamen... "Idag känner jag mig deppig" eller "Idag har det här hänt, det känns inte så bra." Så man kunde ju prata med henne om både brottet, och ha någon som bara satt där och lyssnade på en, och kunde ventilera.

MARIA: Hur ofta träffar du henne, kunde du ringa när som helst...?

KASPER: Ja, alltså... vi bestämde ju oftast i slutet av varje, ja men typ samtal, att: "Ja men vill du komma och prata nästa vecka?", så vi hade ju ändå ganska regelbunden kontakt där i... ja men typ en gång i veckan eller en gång varannan vecka. Men sedan när vi typ avslutade samtalet, så sade hon ju det: "Men är det någonting så är det bara att ringa", så jag hade ju möjligheten att, ja men... ringa till henne om det var så att jag ville ha ett samtal eller någon tid att prata. Men hon sade också det att "Men är det så att du inte behöver ha någon tid att prata innan det blir, om det blir en rättegång då, eller innan rättegången, så är det bara att slå en signal eller höras av för att se hur läget känns då." För jag var ju inte jättetaggad på en rättegång där och då. Tyckte att det skulle vara jobbigt både, ja men mest mentalt då liksom att man inte hade ork att

sitta i en rättegång och se allting igen, eftersom ändå det var så pass...
pressande psykiskt liksom.

MARIA: Mm. Men hur, om man tänker sig... du fick ju sitta där ensam och prata med henne, du fick ju en egen samtalskontakt. Hur viktigt var det för dig, att det var någon annan än exempelvis dina föräldrar?

KASPER: Nej men alltså jag tycker ju det är jättebra. Och det var väldigt viktigt, eller kanske inte viktigt för mig, men väldigt givande för mig, att ha någon där som egentligen inte har någon tidigare koppling till mig eller lägger sig i, eller har sina åsikter och tankar kring det man själv har blivit utsatt för. Det är ju väldigt viktigt, eller bra, känner jag, liksom att du har någon som kan sitta där och lyssna på dig och bara liksom få höra vad du säger, och inte riktigt veta varför det här har hänt eller alltså sådana saker. Liksom att bara kunna ha någon att ventileras hos som är helt opartisk egentligen. För det blir ju ofta så att sitter du och pratar med en förälder eller någon kompis, som någonstans känner igen sig i sina egna situationer, så blir det ju ofta att du får deras värderingar och åsikter i det. Och det var just det som kändes så bra när man var på stödcenter, för då var det att, alltså de sade ju det att "det här har ju hänt andra, du är inte ensam i det", och försökte ju någonstans få dig att gå vidare från det och känna att "Jamen, det är okej, alltså det här händer alla... eller kanske inte alla, men det här händer folk, och att det är helt okej och normalt att du känner så här, att du får de här tankarna och idéerna", liksom.

MARIA: Ing-Mari, det här att samtalen på stödcentrum framför allt riktar sig till barnen och ungdomarna – och relationen ska vi säga då till föräldrarna – hur pass viktigt är det, kan du beskriva lite hur ni tänker där?

ING-MARI: Mm. Som du sade, alltså, vi har ju hållit på med det här i tjugo år, så lite har vi väl lärt oss utav att faktiskt prata med ungdomar, alltså de lär oss ju någonting varje dag. Just lite det som Kasper säger också, att det här med att ha någon som man inte har en känslomässig relation till, att bjuda in till ett samtal där ungdomen bestämmer, "Vad är det jag

behöver prata om idag?” Det kanske inte handlar om brottet just idag, utan det kanske handlar om saker som ändå rör brottet men som kanske är lite utanför, men att det är okej att prata om det. Och att då veta att det som sägs i det här rummet, det stannar här. Det är jätteviktigt. Jag brukar ju bjuda in föräldrar första gången, just för att föräldrar ska få se hur jag ser ut och var jag sitter och allt det där, men också då tala om att: “Det här är en verksamhet som vänder sig till barn och unga som har blivit utsatta”, att de ska få känna att de får sitta här i soffan och prata, och att jag har sekretess och tystnadsplikt. Och är det så att vi tycker någonstans att “Det här är någonting som mamma och pappa behöver veta” eller en partner, ja men då är det ju ungdomen som har bestämt det, inte jag. Så att, jag menar, det handlar ju inte om att det liksom är helt stängda dörrar, men det är ungdomen som måste få bestämma. För att det är ju ändå så att när man kommer ut från mitt rum, så ska man ju kanske möta klasskompisar, träningskompisar, och det är ju tusen och en frågor. Och man kanske inte vill svara på alla, men man kanske har övat på någon fråga hos mig som man känner “Ja men det där kanske är okej att man säger till kompisarna” eller så. Och likadant liksom det här med att, “Vad är det jag har sagt hos Polisen, vad behöver jag berätta hos dem?” och som sagt var, få prata högt för att komma fram till att “Nej men det här kan jag ha för mig själv” eller “Nä det här kanske jag måste prata vidare med någon annan om”.

MARIA: Mm. För en del föräldrar har ju berättat för oss under den här studiens gång, att de har lite svårt att hitta eget stöd. Och då barnen, ungdomarna, får stöd, men de hittar inget eget stöd. Är det någonting vi kan säga om vilket stöd som föräldrar ändå kan få, eller kan be om?”

ING-MARI: Ja, nä men alltså... alltså på stödcenter säger ju vi att ja men, generella frågor, alltså “hur går rättegången till?” eller “hur går rättsprocessen till?” och “vad behöver jag tänka på som förälder?” – sådana saker, det svarar jag ju på. Men jag svarar ju inte på, eller jag talar ju inte om vad just deras barn har berättat om. Och sedan frågar jag ju “Vad finns det för några i ditt nätverk? Arbetskamrater, träningskompisar, kanske, som

du kan prata med just för att, som sagt var, det är ju många föräldrar som mår så fruktansvärt dåligt för att de känner att de kommer till korta. Så att ge dem lite sådana här tips, att man behöver kanske inte gå till sin egen mamma, men det kanske finns andra i ens nätverk som man kan prata med.

MARIA: Jag tänker, många hemförsäkringar har möjlighet till samtal. Brottsofferjouren har även ett nationellt nummer man kan ringa.

ING-MARI: Mm. Mm. Jo men vi pratar ju oftast... just sådana där frågor, just det med hemförsäkringen, för det kan ju också vara så, jag menar Kasper blev av med sin mobiltelefon. Många gör ju en polisanmälan just för att man... det vill ju försäkringsbolaget ha för att man kanske eventuellt ska få någon ersättning för mobilen, och i samband med det då, då säger ju jag att "Ja men oftast så har ju du ett sådant... som ingår i din hemförsäkring", och då är det ju då vissa psykologer som är kopplade till vissa försäkringsbolag, och det brukar vara mellan fem och tio samtal man brukar få gå på. Men sedan också då brottsofferjouren kan ju då också vara, och då brukar det ju kanske vara framför allt inför rättegång, att brottsofferjourens medarbetare kan mycket väl vara ett sådant stöd när det gäller sådana frågor.

MARIA: Och Kasper, nu såhär ett år senare, så har du ju precis varit med om en rättegång.

KASPER: Precis.

MARIA: Jag tänker vi ska prata lite om den, hur var det att komma in där – dels att få reda på att rättegången skulle bli av? Men också att vara där på rättegången?

KASPER: Ja, alltså, spontant, jag har ju inte varit jättetaggad på att sitta på en rättegång eftersom man tycker det är ganska pressande på psyket och... lite jobbigt att gå runt och tänka på hur man ska vara, och försöka komma ihåg allting från dagen det faktiskt hände. Men nu i efterhand, alltså det känns ju bra. Nu har man så fått ett bokslut på det

här och man känner att man kan gå vidare. Alltså det har väl lämnat sina sår, men det känns ju bra att veta att, ja men nu har man varit på rättegången, han har fått sitt straff, och känna att nu är det klart, nu kan jag fokusera på andra saker och sluta hålla på och blicka tillbaka på den här händelsen som hände för ett år sedan. Sedan har det väl självklart fått sin konsekvenser, alla de här... liksom, det man har gått runt och tänkt på. Liksom det här med att man känner att ja men... Jag inte kan vara på vissa platser på vissa tider, att man kanske ska försöka att inte vara ute så sent på kvällarna. Alltså man har ju fått sina... alltså, vad ska man säga, saker man behöver ändra på, som exempelvis att inte vara ute på kvällarna eller försöka att vara inom vissa områden.

MARIA: Du tänker att det har fått konsekvenser för ditt liv?

KASPER: Ja men precis, alltså nu är det ju fortfarande så att jag är ute och träffar kompisar. Men, någonstans att, ja men jag är inte på vissa områden efter vissa tider, eller jag är väldigt sällan ensam när jag drar hem, eller vi försöker åka hem tillsammans, jag och kompisarna. Men sedan är det ju också det att man har ju fått någon form av... nu vet jag inte hur jag ska formulera mig...

MARIA: Nä? Försök.

KASPER: ... Men att när man är ute på kvällarna, eller bara ute spontant, och så hör man att man är ensam och så hör man att det är någon bakom en, och så vänder man sig om och tittar och ser att det är någon, då blir man liksom smånervös, eller liksom lite smårädd att "Ja men nu händer det här igen".

MARIA: Mm. Så du är lite orolig för att det här skulle kunna hända igen?

KASPER: Ja, ja men alltså så är jag väl att... man vet ju aldrig riktigt vem det kan hända eller när det kan hända. Så är man ensam och hör att det är någon bakom en, då kanske man byter trottoar, eller går över på andra sidan vägen, för att ja men, okej, nu kommer det inte hända någonting. Eller att man går dit där det är lite folk för att veta att "ja men nu är jag

bland folk, inget kan väl hända mig nu.” Men man är ju ändå fortfarande lite så här smårädd för att man vet aldrig riktigt när det kan hända, och liksom... vart.

MARIA: Nä. Om vi går tillbaka till rättegången, hur var det att gå in i salen? Och möta en av... för det var ju bara en av gärningspersonerna som var där - hur var det?

KASPER: Ja alltså... det var väl... alltså någonstans, när man kommer in där på själva tingsrätten så kändes det ju... man var nervös, och lite smårädd nästan liksom att “Ja men okej, nu sitter jag här i en rättegång, jag måste komma ihåg allting, jag måste svara på ett visst sätt”, liksom för att låta... ja men formell, inte sitta där och svära eller använda slang eller sådana saker. Och sedan var det ju självklart en ganska jobbig känsla att sitta där och så hör man en av dem jag blev rånade med då, säga att “Där sitter en, där sitter han som är åtalad för vårt rån”. Och känna liksom så här, man tittar dit och ser att personen sitter liksom och stirrar på en, och känner att... “det här känns jobbigt”, alltså det känns ju jättetungt liksom och man blir stressad, nervös... Men, man kände ju ändå någonstans att man var där, man var inte ensam, man hade föräldrar där, man hade våran advokat där och vi hade varandra. Vilket jag tror var väldigt viktigt, att vi hade varandra och någonstans gemensamt sitta där och säga att ja men... “Låt han sitta och titta där. Alltså, det är han som har gjort fel, det är inte vi”. Och liksom någonstans... ja men typ, finna trygghet i varandra, att vi satt där och kände det att, “det här kommer att gå bra, det är skönt, nu får vi ett bokslut på det”.

MARIA: Ja men, det känns väl som... precis som du säger, du beskriver det ju så väl det här med bokslut, att det blir en slutpunkt. Hur viktigt är det, Ing-Mari? Jag tänker för att det kan... nu är det ett år sedan det här hände för Kasper, och för många av ungdomarna, det kan ju gå fortare ibland, och långsammare ibland, och ibland hittar man aldrig någon

gärningsperson. Hur kan konsekvenserna bli så här långt efter och hur pass viktigt är det då att få en slutpunkt?

ING-MARI: Alltså jag håller ju med allt det som Kasper säger. Alltså det är ju så här ungdomarna beskriver det liksom, och just det här med att... Okej, ett bokslut, få dra bort plåstret från såret, javisst, men jag brukar också säga så här att visst, det kommer ju blekna, den här händelsen, men den kommer ju aldrig försvinna, alltså så är det ju tyvärr. Därför att vi behöver ju bara liksom slå upp tidningen på morgonen eller lyssna på radio, titta på TV – någonstans så kan vi ju identifiera oss när det händer någonting liknande, på stan eller i världen. Och att då bli påmind om att "Ja men det här var jag ju själv med om", så, gör ju att det är så viktigt att faktiskt få prata om det. Och att då ha kompisar, jätteviktigt. För någonstans är det ju nästan lättare att prata med dem än föräldrarna, så. Och det märker vi på stödcenter också, att man nämner ofta kompisar när vi pratar om "Ja men vad får du för direkta konsekvenser?", "Ja men jag går inte ut", "Ja men jag vet ju att du tränar", "Ja men då har jag ju polaren med mig" - ja, då blir ju polaren den som är den viktiga. Och ibland så får polaren följa med till oss, just för att det är så viktigt att kunna få vara den där kompisen och veta att man är viktig, så. Att det blir också någon typ utav mer schysst relation mellan dem två, alltså den som är utsatt och den här kompisen. Men långtgående konsekvenser kan ju faktiskt bli att, nä, man orkar inte gå kvar i skolan, man tappar kompisar därför att man pallar inte att hålla på med sin fritidssysselsättning, man kanske är så jäkla rädd för det som kanske kan hända, alltså det nästan blir en sanning, "jamen det kommer att hända igen". Och då behöver man ju verkligen ha folk runtomkring sig som både kan bekräfta den här oron, för den finns ju, alltså den sitter i magen, men den finns där, den kan vi liksom inte bara swisha bort, liksom. Men att man också då tittar på "Ja men vad finns det för strategier för att du verkligen ska våga åka tunnelbana, buss igen? För att du verkligen ska komma tillbaka till din träning eller till din fritidssysselsättning?" Och ofta så vet ju ungdomarna det själva vad

de faktiskt behöver, det är bara det: det är ju ingen som har frågat! Och då frågar vi det.

MARIA: Mm. Precis, där är väl stödcentrum. Det får väl bli slutklämmen från stödcentrums sida här, att det är en viktig verksamhet, som är till för stöd till brottsutsatta unga, helt enkelt. Och jag tänker, Kasper, hur skulle du, vad skulle du vilja ta med till andra unga brottsutsatta, andra som har blivit rånade, vad skulle du vilja ge...?

KASPER: Nej men det är väl just det här, att ta möjligheten att ha någon att prata med, för den är enormt viktig. Det är väldigt viktigt att ha någon att kunna prata med, så att du inte bara går runt och bär på allting inom dig, för alltså det är väldigt jobbigt att bara gå runt och inte kunna ha någon att prata med. Och det är just det, att ha möjligheten att kunna prata med stödcentrum, eller någon annan du har att kunna prata med, det är så viktigt. Det är väl det jag vill säga till andra, liksom.

MARIA: Ja. Det är ditt medskick, helst enkelt, ja.

KASPER: Ja men precis.

MARIA: Ja men jättebra, tack så hemskt mycket för att ni kom, och att ni var med här i vår podd.

ING-MARI: Tack.

KASPER: Tack själv.

AVSLUTANDE SPEAKER:

Du har lyssnat på Brottsförebyggande rådets podd *Snacka om brott*, det ena avsnittet av tre om ungdomsrån. De andra avsnitten hittar du i din poddapp och på Brås hemsida, där kan du också ladda ner Brås rapport om ungdomsrån från december 2021.